

Florisztikai adatok Borsod-Abaúj-Zemplén-megye északi részéről

VIRÓK Viktor – FARKAS Roland – SZMORAD Ferenc – BOLDOGHNÉ SZÜTS Fanni

Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, H-3758 Jósvafő, Tengerszem oldal 1.

Bevezető

Jelen közleményünkben az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság szakembereinek terepi munkái során, 2000 és 2003 között összegyűlt florisztikai adatokat közöljük. A vizsgálatok Borsod-Abaúj-Zemplén megye északi részén az alábbi kistájakat érintették: Aggteleki-karszt, Rudabánya-Szalonnai-hegység, Putnoki-dombság, Cserehát, Hernád-völgy, Sajó-völgy, Szerencsi-dombság.

Az országos, vagy regionális jelentőségű adatokat községhatárok szerint közöljük, az egyes településekhez tartozó földrajzi nevek az 1:10000 méretarányú EOV rendszerű térképekről kerültek leolvasásra. Annak érdekében, hogy az adatok a Magyarországi Flóratérképezés adatbázisában rögzíthetők legyenek, megadtuk a közép-európai flóratérképezés módszertana (NIKLFIELD 1971) szerinti kvadrátszámot. A lokalitás után közöljük az adatközlők nevének rövidítését, a felfedezés évszámát. Abban az esetben, ha az előfordulással kapcsolatban herbáriumi példánnyal, vagy fotóval rendelkezünk, azt rövidítésként az évszám után tüntettük fel. A közölt fajok vonatkozásában áttanulmányoztuk a MTM Növénytár „Herbarium Carpato-Pannonicum” gyűjteményét, az innen ismertté vált korábbi gyűjtésekre az adatsorok végén utalunk.

A nevezéktan esetében PRISZTER (1985) munkáját vettük figyelembe, szem előtt tartva a BORHIDI (1998) által jelzett változásokat.

Rövidítések:

HBP: Természettudományi Múzeum Növénytára, Budapest

HVV: Virók Viktor gyűjteménye

Adatközlők, gyűjtők neveinek rövidítése:

BCs: Bartha Csaba

BSzF: Boldoghné Szüts Fanni

FR: Farkas Roland

GFT: Gruberné Farkas Tünde

GP: Gruber Péter

HA: Huber Attila

KV: Kreszivnik Viktória

SzF: Szmorad Ferenc

SzP: Szentgyörgyi Péter

TL: Trungel László

VV: Virók Viktor

Enumeráció

Equisetum telmateia Ehrh. – Alsószuha: Hideg-kút-völgy, a Nagy-Berek-tető déli lábánál [7688/2] (VV, HA 2001); Serényfalva: Szörnyű-völgy, a feltöltődött Putnoki-halastónál, a keleméri Mohos-tavak felé eső oldalvölgyben [7688/4] (SzF 2000). Mindkét esetben fiatal-középkorú égeresben található egy-egy kisebb állomány. A Putnoki-dombság területéről ZÓLYOMI BALINT gyűjtötte a Putnoktól északra lévő Nagykő mellől (ZÓLYOMI 1928, HBP).

Thelypteris palustris Schott – Alsószuha: Alsó-rét, egy felszínközeli agyagrétegen kialakult apró lápfolton, nagy tömegben. [7689/1] (SzP, VV 2001). A Putnoki-dombság területén a keleméri Mohos-tavakról ismert.

Gymnocarpium dryopteris (L.) Newman – Martonyi: Nyírjes, lucosban [7590/1] (SzF 2000). Martonyi mellől JAKUCS gyűjti (JAKUCS 1951, HBP), illetve VOJTKÓ (2001) is jelzi a Nagy-Rednek-völgyből. Az Aggteleki-karszton szórványos előfordulású.

Trollius europaeus L. – Rakaca és Szászfa között JUHÁSZ (1983) közli első ízben. PENKSZA-SALAMON (1997b) már nem találja ezt az állományt. 2002-ben 24 tövet találtunk a JUHÁSZ-féle cikkben jelölt helyen [7591/1] (BSZF, VV 2002).

Nigella arvensis L. – Szendrőlád: Bükk-hegy, felhagyott szőlőművelés helyén [7690/3] (VV 2002); Gömörszőlős: környező szántóföldeken gyakori [7688/2] (VV 2002, HVV); Hangács: Rákóczi-pincék, a pincék között, pionír felszíneken [7791/1] (FR 2003); Izsófalva: Mogyoróska, anyagnyerő gödörben [7689/4] (FR 2003); Lak: a Sasa-völgy és a Nyilas-völgy közötti domb gerincén, anyagnyerő helyen [7691/1] (FR 2003). A térségben ritka gyomnövény. Régebbi adatai Miskolcra (BUDAI 1906, HBP) és Boldogkőváraljáról (THAISZ 1910, HBP) származnak.

Aquilegia vulgaris L. – Fáj: Fáji-völgy, lucos telepítés tisztásán [7592/3] (FR 2002); Szuhafő: Tökés, másodlagos száraz gyepekben [7588/4] (SzP 2001). A Cserehát területéről FARKAS (1996) közli a debrétei temető, illetve Szemere mellől (FARKAS 2000). Az Aggteleki-karszt néhány pontjáról ismert, a Putnoki-dombság területéről nem volt adata. Mindkét esetben kivadult állományról van szó.

Aconitum anthora L. – Aggtelek: Galya-tető és Baradla-tető, melegkedvelő tölgyes tisztásain [7589/1] (VV 2002). Az Aggteleki-karszt alsóhegyi és jósvafői szakaszáról több helyről ismerjük, viszont Aggtelek környékéről eddig nem volt adata.

Ranunculus circinatus Sibth. – Meszes: Rakaca-patak, a patak kotrása után egyes szakaszokon tömegessé vált [7590/4] (VV, HA 2003, HVV). Egyetlen északi-középhegységi adata a Bódva-völgy felső szakaszáról, Hidvérgárdó mellől származik (FELFÖLDY 1990).

Thalictrum simplex L. – Aggtelek: a Ravaszlyuktól keletre, egy töbor oldalában [7589/1] (VV, BSZF 2003). Az Aggteleki-karsztról egyetlen adata van, HULJÁK gyűjtötte Perkupa mellett (HULJÁK 1935, HBP).

Spiraea media Franz Schmidt – Szögliget: Ménes-völgy, az Öreg-tető déli letörésén lévő sziklaerdőben [7483/4] (SzF 2002); Jósvafő: Jósva-völgy, az aszfaltút mellett lévő sziklafalon [7589/2] (FR 2002). Az Aggteleki-karszton szórványos előfordulású faj.

Rubus canescens DC – Serényfalva: Piroska-hegy déli oldala, száraz tölgyesben elszórta [7688/4] (SzF 2001); Martonyi: Kis-Rednek-völgy, száraz tölgyes szegélyén elszórta [7590/2] (SzF 2000). A Putnoki-dombságra és az Aggteleki-karsztra vonatkozó szakirodalom alig említi e fajt, bár valószínűleg szórványosan előfordul. Putnok mellől HULJÁK gyűjtötte (HULJÁK 1927, HBP), illetve PENKSZA-MALATINSZKY (1999) is jelzi a putnoki Hegyes-tetőről. Az Aggteleki-karsztról PRECH (2000) közli Jósvafő: Farkas-oldalról.

Potentilla supina L. – Jósvafő: belterületi építkezésen, valószínűleg sóderrel behurcolva [7589/1] (SzF 2001); Aggtelek: a Hollófészek-völgy bejáratánál lévő kiszáradó záportározó iszapnövényzetében [7588/2] (VV 2001); Aggtelek: a Káposztás-kerti-tó rehabilitációja után a pionír felszíneken tömegessé vált [7589/1] (VV 2003). Az Északi-középhegységben ritka faj, az Aggteleki-karsztról nem volt adata.

Prunus padus L. – Serényfalva: Szörnyű-völgy, a nyíltvízű Putnoki-halastó alatt, égerligetben kisebb fák [7688/4] (SzF 2000). A Putnoki-dombság területéről egyetlen adata van Szuhafőről (PENKSZA-SOMLYAY 1999).

Sedum sarmentosum Bunge – Jósvafő: a Tengersizem-tó gátján kivadulva [7589/1] (VV 2003).

Ribes rubrum L. – Trizs: Rozsnyói-úti-bérc, középkorú elegyes erdőben 1 tő [7588/4] (SzF 2001); Martonyi: Kisrednek-völgy, üde tölgyesben egy bokor [7590/2] (SzF 2000); Serényfalva: Szörnyű-völgy, a nyíltvízű Putnoki-halastó mellett, illetve a feltöltődött Putnoki-halastónál, a keleméri Mohos-tavak felé eső oldalvölgyben, üde tölgyesben és égerligetben néhány cserje [7688/4] (SzF 2001); Szuha-fő: a Szuha-völgy felső vége, üde völgyalji erdőben [7588/4] (SzF 2001); Abaujszolnok: Biloho-dolina, egy forrás körül kialakult füzligetben [7691/2] (FR, VV 2002); Baktakék: a Gagyvendégi felé vezető aszfaltút jobb oldalán lévő füzligetben [7692/1] (VV 2003). Az Aggteleki-karszton szórványos előfordulású, a Cserehát és a Putnoki-dombság területéről nem volt adata.

Laburnum anagyroides Medicus – Aggtelek: a Jósvafőre vezető műút mellett, az Almás-völgynél néhány cserje [7589/1] (SzF 2000). Kivadulás.

Colutea arborescens L. – Szin: Kopolya-bérc, cseres-tölgyes szegélyében [7589/2] (FR 2002). Az Aggteleki-karsztról SZMORAD (2000) közli a Varbóc feletti Borház-tetőről.

Oenothera villosa Thunb. – Jósvafő-Aggtelek vasútállomás, a sínek mellett kisebb állomány [7590/1] (VV, SzF 2001, HVV). Florisztikailag kevésbé ismert taxon. SIMON (2000) szerint eddig Alföldről és a Dunántúlról ismert adventív.

Dictamnus albus L. – Edelény: Nagy-völgy, kiritkított középkorú cseres-tölgyesben egy tő [7690/3] (SzF 2003). A Putnoki-dombság területén szórványosan fordul elő.

Astrantia major L. – Jósvafő: belterületen, régi pajta árnyékos oldalán, kaszált udvaron [7589/1] (SzF 2001); Szuha-fő: a Szuha-völgy felső vége, üde völgyalji erdőben [7588/4] (SzF 2001). Az Aggteleki-karszt számos pontjáról jelzi VOJTKÓ és mtsai (1998) és SZMORAD (1999). A Putnoki-dombság területéről Kelemér alatt a Nagymohos közelében gyűjtötték (JÁVORKA-ZÓLYOMI 1949, HBP).

Trinia kitaibelii Bieb. – Baktakék: a település körüli gyepekben gyakori [7692/1] (VV 2003). A Cserehátból egyetlen adata volt, BUDAI gyűjtötte Szendrőlád és Ládbesenyő között (BUDAI 1914, HBP).

Oenanthe banatica Heuffel – Aggtelek: Kardos-völgy, kiszáradó láprét szélén néhány tő [7589/3] (VV 2001). A Putnoki-dombság területéről PENKSZA-SOMLYAY (1999) jelzi első alkalommal Szuha-főről, majd PENKSZA-MALATINSZKY (2001) Zubogy és Rudabánya között találja meg. Az Aggteleki-karsztról eddig nem volt adata, viszont a Szlovák-karsztról HOLUB (1987) közli *Domica* mellől.

Sherardia arvensis L. – Viszló: Bagoly-völgy, kisparcellás szántókon gyakori [7591/1] (VV, FR 2003, HVV); Szalonna: Bakos-dűlő, gabonátlán néhány tő [7590/1] (VV, FR 2001); Szendrő: Garadna, a Bódva parján nagyüzemi kukoricás szegélyében szórványosan [7690/1] (VV, FR 2003, HVV). Az Aggteleki-karszton gyakori, ugyanakkor a Bódva-völgyből egyedül Edelény mellől közlik (ZSÁK 1941), a Cserehátból nem volt adata.

Geranium phaeum L. – Serényfalva: Szörnyű-völgy, a Putnoki-halastó alatt égerligetben [7688/4] (SzF 2000), ZÓLYOMI BALINT erről a helyről gyűjti (ZÓLYOMI 1928, HBP); Putnok: Poducsom-völgy, üde tölgyesben, kisebb foltokban [7688/4] (SzF 2000); Felsőkelecsény: Csörgős-patak melletti füzligetben [7689/2] (VV 2001). A Putnoki-dombság területéről ZÓLYOMI gyűjtésén kívül PENKSZA-MALATINSZKY (1999) jelzi az alsószuha Bakóc-völgyből.

Euphorbia maculata L. – Jósvafő-Aggtelek vasútállomás murvás peronján [7590/1] (VV 2001, HVV). Valószínűleg a Miskolc-Tornanádaska vasútvonal mentén máshol is. Az Alföldről és a Dunántúlról voltak adatai.

Euphorbia nicaeensis All. – Aggtelek: Úrbéres-kaszáló, cserjésedő mészkerülő gyeppen néhány tő [7589/1] (VV 2003, HVV). Az Aggteleki-karsztról nem volt adata.

Euphorbia peplus L. – Aggtelek: a falu kertjeiben [7589/1] (VV 2001, HVV). A térségben ritka, adventív gyomnövény.

Fraxinus ornus L. – Serényfalva: Kormos-verő DK-i letörése, üde tölgyesben egy sarjesokor [7688/4] (SzF 2000); Perkupa: A dobódéli kőbánya felett [7590/1] (HA 2001). Szubspontán.

Asclepias syriaca L. – Szalonna és Perkupa között a Bódva-völgyi vasútvonal töltésén [7590/1] (FR 2001); Hernádvécse: Hernád part, felhagyott kavicsbányában [7593/3] (VV, BSzF, FR 2001); Homrogd: Dicháza, lucernával felülvetett üde gyeppen [7791/1] (VV, FR 2001); Sajóvámos: Diós-völgy, másodlagos gyeppen Boldva: Kis-Ortvány, cserjésedő legelőn [7790/4] (FR, VV 2001); Szögliget: Nyírjes, felhagyott szőlősben több száz tő [7490/3] (Burinda Tamás 2003); Baktakék: Klincsik és Szárazkék, mindkét esetben szántó szegélyében 4-5 tő [7490/3] (VV 2003); Miskolc: Sajón-túli-dűlő, felhagyott szántón, megközelítőleg 100 négyzetméteren [7890/4] (FR 2003); Damak: Kerek-hegy, másodlagos lejtősztyepben [7690/4] (FR 2003); Aggtelek: Kecső-völgy, völgyalji gyertyános-tölgyesben, a turistaút mellett [7589/1] (FR 2003). Az Északi-középhegységben még csak szórványosan elforduló invazív növény, mely egyre több helyen jelenik meg, egyelőre csak szálanként.

Onosma arenaria Waldst. et Kit. – Szendrőlád: Óteleke, erdőssztyep-jellegű növényzetben, mely erősen cserjésedik [7690/3] (VV, FR 2003). A Sajó - Hernád közéről nem volt adata, legközelebbi előfordulása az Ózdi-dombvidéken van.

Dracocephalum austriacum L. – A 2002-es évben három új helyről került elő. V. SIPOS JULIANNA és munkatársai (2002) a Teresztenyei-fennsíkon találják meg a legnagyobb állományt, ahol 252 tövet számoltunk. Ugyanakkor előkerült a fennsík másik pontjáról is egy 23 töves állomány, ahol fiatalos tölgyes szélén bukkantunk rá [7589/2] (BSzF, SzF, VV). A harmadik új előfordulás a Szögligeti-fennsíkon található, *Populus tremula* által uralt pionír erdő tisztásán, 25 tő [7790/3] (BSzF, BCS, Mihalik Imre). A növény eddig is előfordult az Aggteleki-karszt több pontján, bár valószínűsíthető, hogy korábban ismert állományai részben telepítés útján jöttek létre.

Solanum luteum Miller – Abod: Nagy-csákány-lápa, cseres tölgyesben, zavart felszínen [7690/2] (VV, FR 2003, HVV). A térségből nem volt adata, bár valószínűleg szórványosan előfordul.

Misopates orontium (L.) Rafin. – Sajószentpéter: felhagyott homokbányában néhány szál [7790/3] (VV, FR 2002). Ritka gyomnövény, melynek a Sajó-völgyből eddig nem volt adata.

Veronica catenata Pennel – Hidasnémeti: Búza-tó, a szükségtározó iszapnövényzetében *Heleochloa schoenoides*-el [7493/4] (VV, FR 2003). Az Északi-középhegységben szórványosan fordul elő, a Hernád-völgyből két korábbi adatát találtuk a Növénytarban (THAISZ: Csobád – 1910, HBP; THAISZ: Szikszó – 1910, HBP)

Orobanche cumana Wallr. – Fancsal: Hegyemei-szőlő, napraforgótablában 8 tő [7692/1] (VV 2003, HVV); Bócs: Szilas-hát, napraforgótablában tömeges [7991/2] (VV, FR 2003). Az Északi-középhegységben egyelőre még ritka faj.

Orobanche reticulata Wallr. – Szin: A Csemer-völgytől nyugatra, sziklagyepben, *Carduus collinus*-on [7489/4] (VV 2002). Az Aggteleki-karsztról egyetlen adatát BOROS (1938) közli a jósvafői Babot-kút mellől. Az Északi-középhegységben szórványos megjelenésű faj.

Orobanche teucrii Holandre – Gömörszőlős: Szeles-kertről dél-keletre, lejtősztyepréten, *Teucrium chamaedrys*-en [7688/1] (VV 2001, HVV). A Putnoki-dombság területéről eddig nem jelzett faj, mely az egész Északi-középhegységben szórványos megjelenésű.

Orobanche bartlingii Griseb. – Szin: Verem-tető, egykori szőlőművelés helyén, *Libanotis montana*-n [7489/4] (VV 2003, HVV); Rudabánya: az egykori vasércbánya és a település közt, egy töviskes cserjés szegélyében és egy bányagödör peremén, *Libanotis montana*-n [7689/2] (VV 2003, HVV). Az *O. bartlingii*-t a legtöbb szakirodalom önálló fajnak tekinti eltérően BECKTÖL, aki az *O. alsatica* Kirschleger alá sorolta – az eredetileg F.J. RUPRECHT által leírt fajt – annak változataként. Ugyanakkor a két faj között jelentős morfológiai eltérések vannak, melyeket az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

	<i>Orobanche alsatica</i>	<i>Orobanche bartlingii</i>
1. murvalevél	mirigyesen molyhos	kopasz, vagy gyéren mirigyos
2. pártá	a háta egyenletesen görbült	a háta egyenes
3. pártá színe	sárga, sárgás-barna	gyakran lilás árnyalatú
4. porzósálak eredése	a pártacsó töve felett 4-7 mm-rel	a pártacsó töve felett 1-3 mm-rel
5. bibeszál	gazdagon mirigyos	kopasz, ritkán gyéren mirigyos
6. gazdanövény	<i>Peucedanum</i> spp.	<i>Libanotis montana</i>

További különbséggként említik az *O. alsatica* nagyobb termetét és virágait. Ugyanakkor a szádoroknál a méret nagymértékben függ a gazdaegyed kondíciójától. Az MTM Növénytar Carpato-Pannonicum gyűjteményében több, jól felismerhető *O. bartlingii* gyűjtés található (KÁRPÁTI Budaörs – 1937, BOROS Lovasberény – 1937, PAPP Budapest – 1944.). Elterjedési területén ritkán, szórványosan jelenik meg, adatainak nagy része hegyvidéki, mészkedvelő sziklagyepkekből, lejtősztyepekből származik. A faj valószínűleg az ország több pontján előfordul.

Orobanche alsatica Kirschleger – Rudabánya: Nagy-hegy, felhagyott szőlőművelés helyén kialakult lejtősztyepréten, *Peucedanum cervaria*-n [7689/2] (VV 2001, HVV); Szin: Verem-tető, egy cserjés szegélyében, *Peucedanum cervaria*-n [7489/4] (VV 2003, HVV). Az Északi-középhegységből csak elszórtan vannak adatai, bár valószínűleg gyakoribb.

Erucastrum nasturtiumfolium (Poiret) O. E. Schulz – Serényfalva: homokbánya területén elszórtan [7688/3] (VV, FR 2001, HVV); Kazincbarcika: a hőerőmű zagyártározóján néhány tő [7790/3] (VV, FR 2002, HVV); Felsőtelekes: az egykori Ruda-hegy helyén lévő meddőhányókon [7689/2] (VV 2003, HVV). Erősen zavart, másodlagos helyeken jelent meg más, a középhegységben ritka fajokkal: *Salsola kali*, *Amaranthus albus*. SIMON (2000) szerint az Északi-középhegységben csak Miskolcon van előfordulása.

Lepidium densiflorum Schrader – Szendrőlád: a vasútállomás murvás peronján [7690/3] (VV 2001); Sajóhidvég: a Sajó homokpadján [7991/4] (VV, FR, KV, BSzF 2001, HVV); Sajóecseg: a vasútvonal mentén több ponton [7890/2] (VV, FR 2003, HVV). Terjedőben lévő ritka adventív növény. A vizsgált területről nem volt adata.

Isatis tinctoria L. subsp. *praecox* (Kit.) Dom. et Podp. – Jósvafő: Kecő-völgy, a település és a Babot-kút között, melegkedvelő tölgyes tisztásán kb. 60 tő [7589/1] (FR 2001). Az Aggteleki-karszton az Alsó-hegy Bódvaszilas-Tornanádaska közötti szakaszáról volt adat (FARKAS 1999).

Lunaria annua L. – Jósvafő: a Gyógybarlang-üdülő mellett, patakparton néhány tő [7589/1] (SzF 2001). Kivadulás.

Draba nemorosa L. – Aggtelek: Iván-hegytől keletre lévő gyepes töbrben, vaddisznótúráson [7489/3] (VV, SzF, BCs 2003, HVV). A térségben az elterjedéséről nem sokat tudunk, a Karsztról nem volt adata.

Myricaria germanica (L.) Desv. – Rudabánya: az egykori vasércbánya területén egy mélyedésben 7 tő [7689/2] (VV 2001, HVV). Eredeti élőhelyéhez hasonló körülmények között nedves közettörmeléken található. Biztos adatai a Dráva mentéről vannak (FARKAS 1999). Legközelebbi előfordulási adatai Kelet-Szlovákiában vannak (VLASTIMIL MIKOLAS ex litt.)

Moneses uniflora (L.) A. Gray – Bódvaszilas: Szabó-pallag, lucfenyvesben, néhány tucat példány [7490/1] (GFT, SzF, HA, GP 2000). Az Aggteleki-karszton első alkalommal VOJTKÓ (1997) publikálja. A karszton telepített lucosokban szórványosan előfordul.

Asyneuma canescens (Waldst. et Kit.) Griseb. et Schenk – Abod: a településtől északra, egy keleti kitettségű lejtősztyep folton [7690/2] (VV, FR 2003). A Cserehátról nem volt adata.

Inula helenium L. – Kelemér: Buda-völgy, nádas szélén [7688/2] (VV, BSzF 2001); Kelemér: Kijáró, felhagyott szántón kialakult másodlagos gyepben [7688/2] (FR, BSzF 2002); Kelemér: Cserje-oldal [7688/2] (FR, VV 2001); Kelemér: a zádorfalvi műút melletti nádasok szélén több ponton [7688/2] (VV 2002); Gömörszőlős: Gyöngyös-tető, felhagyott szántón kialakult másodlagos gyepben [7688/2] (BSzF, FR 2001); Alsószuha: Gyámol-völgy, mocsárrét szegélyében [7688/2] (VV, FR 2002); Zádorfalva: Bors-völgy, mocsárréten [7688/2] (HA 2002); Zádorfalva és Alsószuha között a Suha-patak mentén több ponton [7688/2] (VV 2002); Szuhafő: Latrány-völgy patakparti magaskórósban [7588/4] (HA, VV 2001); Ragály: a zubogyi út szélén, árokparton [7689/1] (VV 2002); Rudabánya: Hársas-hegy, mocsárrét szegélyében [7689/2] (VV 2001); Szendrőlád: Besenyői-patak völgye, magaskórós növényzetben [7690/4] (FR, VV 2002); Szögliget: a településtől keletre lévő szőlőparcellák között [7490/3] (VV, BSzF 2003). A Putnoki-dombság területéről SZENTGYÖRGYI (1996) közli Zádorfalva: Rakottyás-völgyből és PENKSZAMALATINSZKY (1999, 2000) Zádorfalva: Mocsolyás-völgyből, illetve Kelemér: Nagy-rétről. Szendrőládon BUDAI JÓZSEF gyűjti (BUDAI 1914, HBP). A Putnoki-dombság északi részén gyakori. Az Aggteleki-karsztról egyetlen adata volt Martonyi mellől (FARKAS 2000).

Ambrosia artemisifolia L. – Az elmúlt években az Aggteleki karszton több ponton megjelent szántóföldek szélén, erdei tisztásokon, utak mentén, szeméttelpeken: Aggtelek (VV), Jósvafő (FR), Martonyi (TL), Szin (VV), Szögliget (BSzF, VV). Aggtelek határában több vadföldön tömegessé vált, mivel fertőzött vetőmagot vetettek. A Cserehát és a Putnoki-dombság egyes területein tömegessé vált.

Bidens cernuus L. – Keleméri Mohos-tavak: a Kis-Mohos szegélyében [7688/4] (VV, BSzF 2002); Kelemér: Szilas-tető lábánál degradált patakmenti gyepben [7688/1] (VV, FR 2002). Legközelebbi adata Edelény mellől van, ahol BUDAI JÓZSEF gyűjtötte (BUDAI 1906, HBP).

Leucanthemella serotina (L.) Tzvelev – Szendrőlád: Bódva part, magaskórós növényzetben [7690/3] (VV 2002); Edelény: Nagy-rét, a Malom-ág nádasának szélén [7690/4] (VV, FR 2002); Bódvárakó: Zsombékos, a Bódva kiszáradt holtmedrében [7490/3] (FR, BSzF 2002); Perkupa: a

településtől délre a vasút melletti árkokban [7590/1] (VV 2002). A Bódva-völgy középső szakaszán gyakori. A Bódva-völgyből Szendrő mellől volt ismert (JAKUCS 1954). Az 1900-as évek első feléből vannak gyűjtések a Sajó alsó szakaszáról (pl.: BUDAI: Sajólád – 1908, HBP; THAISZ: Ónod – 1925, HBP).

Erechtites hieracifolia (L.) Rafin. – Rudabánya: Fekete-parlag [7689/2] (VV 2001); Alsószuha: Hideg-kút-völgy [7688/2] (VV 2001, HVV). Mindkét esetben tarvágott gyertyános-tölgyes területén tömeges. Hidasnémeti: Búza-tó, a benádasodott szükségtározó szegélyében néhány tő [7493/4] (VV, FR 2003, HVV). Várhatóan terjedni fog. HULJÁK publikálja a szini Hamuzsír-völgyből (HULJÁK 1938) és JAKUCS-ZÓLYOMI a keleméri Mohos-tavak környékéről gyűjti (JAKUCS-ZÓLYOMI 1949, HBP).

Senecio sarracenicus L. – Bánréve: Sajó-part, magaskórós növényzetben [7788/1] (VV, BSZF 2002); Putnok: Cene-tó, kubikgödrök szegélyében [7788/2] (VV, FR 2002, HVV). Mindkét esetben nagy tömegben található. BUDAI JÓZSEF a Sajó miskolci szakaszán gyűjtötte (BUDAI 1916, HBP), illetve Felsőnyárad mellől (BUDAI 1915, HBP). NAGY-PAPP (1991) a Rakaca-patak forrásvidékéről jelzi, illetve FARKAS JÓZSEF (2001) a Hernád mentén több ponton megtalálta.

Taraxacum palustre (Lyons) Symons – Aggtelek: Kardos-völgy, a gémeskút mellett néhány tő [7588/2] (VV 2001); Aggtelek: a Baradla bejárata mellett lévő záportározó [7588/2] (VV 2001), mindkét esetben időszakos vízborítású üde gyepekben; Tornaszentjakab: Szirákó-völgy, üde lápréten nagy tömegben [7491/3] (VV 2001). SIMON (2000) szerint a Tornai-karszton hiányzik. BUDAI (1913) a Dél-Cserehátról Boldva mellől jelzi. Florisztikailag kevésbé vizsgált taxon.

Androsace maxima L. – Tállya: az Abaujszántóra vezető út mentén szőlőparcellában több ezer tő [7793/3] (VV, Nyizsalovszki Rita 2000). Az Északi-középhegységből Tokaj mellől és a Börzsönyből (NAGY 1998) ismert biztos előfordulás.

Hottonia palustris L. – Bánréve: a településtől délre, a Sajó parton, egy mesterséges tóban nagy tömegben virágzott [7788/1] (VV, HA 2001). FÁBRY gyűjti első ízben Bánréve mellől (FÁBRY 1875, HBP), majd BOROS (BOROS 1928, HBP), később ő publikálja az adatot (BOROS 1938). Ugyanitt szintén FÁBRY által gyűjtött *Nuphar lutea*-t is megtaláltuk (FÁBRY 1875, HBP). Az Északi-középhegységben ritka faj, legközelebbi biztos adata Mátrában van Parád mellett (MOLNÁR 2001).

Salix aurita L. – Szuha-fő: a Szuha-völgy legfelső részén, útrézsűben 1 nagy, erős növésű cserje [7588/4] (SzF 2000). A Putnoki-dombság területéről egyedül a Keleméri Mohos-tavakról ismerjük.

Zannichellia palustris L. – Aggtelek: Vörös-tó. A tó az elmúlt évtizedekben teljesen feltöltődött. Az élőhely-rehabilitáció során kialakult mederben a munkálatok utáni első évben jelent meg [7589/1] (VV, HA 2002). Az Északi-középhegységben szörványos előfordulású faj, melyet az Aggteleki-karsztról BOROS (1937) közöl Martonyi mellől. Ugyanitt tömegessé vált a *Potamogeton natans* és a *Chara vulgaris* is, mely fajokat BOROS ÁDÁM útinaplójában jelzi a tóból (BOROS 1928).

Paris quadrifolia L. – Serényfalva: Szörnyű-völgy, a nyíltvizű Putnoki-halastó alatt, égerligetben néhány tő [7688/4] (SzF 2001); Trizs: Bagoly-vágás, üde tölgyesben néhány tő [7588/4] (SzF 2000). Az Aggteleki-karszt és a Putnoki-dombság területén üde erdőkben szörványos előfordulású.

Sisyrinchium bermudiana L. – Aggtelek: Kardos-völgy, cserjésedő csarabosban három ponton [7589/3] (VV 2001-2003, HVV). PINTÉR BALÁZS 2002-ben a szomszédos Fekete-tó-völgyben is

megtalálja (ex verb.), hasonló élőhelyen. Szubspontán. Magyarországon Budapest környékén fordul elő (FACSAR GÉZA ex verb.), illetve RIEZING-ÓVÁRI (2004) foglalja össze a dunántúli előfordulásokat.

Iris graminea L. – Edelény: Mogyorós-tető déli oldalán lévő száraz tölgyesben 4 tő [7690/3] (Boldogh Sándor 1998). A Putnoki-dombság területéről nem volt adata.

Juncus sphaerocarpus Nees – Beret: A Kaza-patak eredésénél, belvizes szántón. [7692/1] (VV 2003, HVV). Az Északi-középhegységéből nem volt adata, legközelebbi előfordulása a Nyírségben van (SIMON 2000).

Luzula pallescens Swartz – Kelemér: a Mohosvártól nyugatra lévő gyertyános-tölgyes tarvágásban *Luzula luzuloides* társaságában [7688/4] (VV 2001, HVV). A Putnoki-dombság területén nem volt adata. Az Aggteleki-karsztról SOMLYAY-LÖKÖS (1999), míg a Cserehát több pontjáról PENKSZA-SALAMON (1997b) közli.

Cypripedium calceolus L. – Az Aggteleki-karszton, a Nagyoldal mögötti fennsíkon a korábban ismert populációtól nyugatra, nyílt mogyorós-tölgyesben 35-40 vegetatív példány [7489/3] (SzF, VV 2002). Az Aggteleki-karszton jelenleg öt lelőhelyet ismerünk. A területről első alkalommal VOJTKÓ (1997) közli.

Limodorum abortivum (L.) Swartz – Az Aggteleki-karsztról korábban nem volt adata, de az elmúlt néhány évben egyre több pontról került elő. Első ízben VARGA ZOLTÁN (ex verb.) találta az aggteleki Százholdastól északra [7489/3], majd BARTHA (2001) Perkupa mellől, a Telekes-völgyből jelzi [7590/3]. 2002-ben STANDOVÁR TIBOR és munkatársai (ex verb.) Bódvaszilas mellett, a Szobolya-szék üde tölgyesében találják meg [7490/1] és előkerült a Baradla jósvaíói bejáratához vezető aszfaltút szélén [7589/1] (TL, VV 2002). 2003-ban Boldogh Sándor újabb állományt talált az aggteleki Lófej-tetőtől északra [7489/3].

Traunsteinera globosa (L.) Reichenb. – 1998-ban közlik első alkalommal a Tornense területéről (VOJTKÓ és mtsai 1998). A Nagy-oldaltól északra lévő fennsíkon két újabb pontról került elő 2002-ben [7489/3] (VV, TL 2002).

Eleocharis carniolica Koch – Kelemér: Rabina-erdő, egy irtás aljában lévő mocsaras foltban néhány tő [7688/4] (VV 2003, HVV). A Putnoki-dombságból nem volt adata, legközelebbi biztos előfordulása a Zemplénben van.

Eriophorum latifolium Hoppe – Szendrő: Gacsal, Verbéna-patak mentén [7590/3] (HA 2002); Szuha-fő: Korlát-patak-völgye [7588/4] (SzP 2000); Dövény: Alsó-rét, Jákfalva felé több ponton [7689/2] (SzP 2000); Felsőnyárád: Kelecsényi-úton-aluli dűlő, felhagyott szántón lévő apró lápfoltban *Dactylorhiza incarnata*-val [7689/2] (VV, KV 2001); Jákfalva: Nagy-föld-dűlő, üde lápréten [7689/3] (HA 2003). A Putnoki-dombság és a Bódva-völgy több pontjáról is ismert.

Eriophorum angustifolium Honckeney – Szendrő: Szégyen-kúti-dűlő, lápréten a következő növényekkel: *Carex flava*, *Carex vesicaria*, *Eriophorum latifolium*, *Dactylorhiza incarnata*, *Orchis laxiflora* subsp. *palustris* [7590/3] (VV 2002). A Bódva-völgyből JAKUCS (1952) közli a fajt Perkupa mellől. A Cserehát és Putnoki-dombság területén szórványos előfordulású.

Carex disticha Hudson – Rakaca: Nagy rét, a Rakaca-patakot kísérő lápréten [7591/1] (VV, BSZF 2002); Viszló: Viszlói-patak, a patakot kísérő magaskórós növényzetben [7591/1] (VV, BSZF 2002). A Cserehát területéről JAKUCS (1952) közli első alkalommal Büttös mellől. Később

PENKSZA (1996) találja meg Gagybátornál. A Cserehátban ritkának számít annak ellenére, hogy számos, élőhely-igényének megfelelő láprét található itt.

Carex hartmannii Cajander – Aggtelek: Disznóverem, szántók között található kis mocsárréten [7588/2] (VV 2002, HVV); Aggtelek: Keresztfá-megi-dűlő, az előbbi előfordulástól két kilométerre délre, kiszáradó lápréten [7589/1] (VV 2003, HVV). PENKSZA és SALAMON a Cserehát több pontjáról jelzi (1997a,b), míg VOJTKÓ és mtsai (1998) a Putnoki-dombságon, Kánó mellett találták meg.

Carex flava L. – Szuhafő: Tuboka, egy vízállásos földúton néhány tő [7588/4] (VV 2003, HVV). A Putnoki-dombságból nem volt adata.

Carex pseudocyperus L. – Bánréve: Névtelen-patak, a patak szélén egy keskeny sávban néhány tő [7788/1] (VV, BSzF 2002). A Putnoki-dombság területén a keleméri Mohos-tavakon található, ahonnan BOROS (1924) közli első alkalommal.

Catabrosa aquatica (L.) Beauv. – Sajósenye: Kis-Ortvány, forrás közelében [7791/3] (VV, FR 2002, HVV); Tomor: Hideg-völgy, forrás közelében kialakult, *Juncus inflexus* által uralt mocsárban [7691/3] (VV, FR 2002, HVV); Baktakék: Hideg-oldal, akácokban eredő forrás kifolyásánál [7692/1] (VV 2003); Fancsal: Mély-völgy, a Vén-kút kifolyásánál kialakult lápos foltban [7692/1] (VV 2003). Az Északi-középhegységben szórványos előfordulása. A Cserehátból JAKUCS (1952) közli Pusztaradványról.

Alopecurus myosuroides Hudson – Krasznokvajdától délre, egyéves szántóföldi kultúrában tömeges. [7591/2] (VV, BSzF 2001, HVV). Fokozatosan terjedő adventív faj, melynek az Északi-középhegységből még nem volt adata.

Hierochloë repens (Host) Beauv. – Szikszó: Méhész-szög, üde kaszálón tömeges [7891/2] (VV, HA 2001, HVV). A Hernád túlsó oldalán is előfordul (Papp Viktor Gábor ex verb.), egyébként az Északi-középhegység nyugati részéről vannak adatok (SIMON 2000).

Panicum capillare L. – Rudabánya: az ércdúsító meddőhányóján *Kochia scoparia*-val [7689/2] (VV 2001, HVV); Perkupa: Egres, a településtől északra, napraforgóábrán [7590/1] (FR 2003, HVV). Az Északi-középhegységben másodlagosan, regionális adventívként jelent meg.

Panicum dichotomiflorum Michaux – Szendrő: Kis-hegy, kukoricásban néhány száz tő, *Panicum miliaceum* subsp. *ruderales*-vel együtt [7690/1] (VV, FR 2003, HVV). 2003-ban Magyarország több pontjáról került elő ez az Észak-Amerikából származó és Nyugat-Európa felől terjedő faj.

Typha laxmannii Lepechin – Rudabánya: az egykori vasércbánya területén [7689/2] (VV 2001); Hernádvécse: Hernád-part, felhagyott kavicsbányában [7593/3] (VV, BSzF, FR 2001); Vizsoly: Ortás, felhagyott kavicsbányában [7593/3] (VV, FR 2001). Mindhárom esetben felhagyott bányák tavainak a szélén és időszakos vízállásában jelent meg *Typha angustifolia* vagy *Typha latifolia* kíséretében. Terjedő adventív faj, melynek az Északi-középhegységből nem találtunk adatát.

Anthurus archeri (Berk.) Fischer – Aggtelek: Úrbéres-kaszálótól délre lévő üde tölgyes (VV 2002, HVV). Habár a cikk az edényes flórát tárgyalja, fontosnak tartjuk megemlíteni a tintahalgombának, mint adventív gombafajnak a megjelenését az Aggteleki karszton. Magyarországi adatai csak az Őrségből voltak (TAKÁCS 1994).

Köszönetnyilvánítás

Ezúton mondunk köszönetet kollégáinknak, valamint dr. Varga Zoltánnak, dr. Standovár Tibornak és Pintér Balázsnak akik lehetővé tették adataik közlését. Szintén köszönettel tartozunk dr. Felföldy Lajosnak, Balogh Lajosnak, dr. Matus Gábornak, dr. Facsar Gézának, Mesterházy Attilának, az MTM Növénytár alkalmazottai közül dr. Vasas Gizellának, illetve Bóhm Éva Irénnek, Barina Zoltánnak és dr. Kovács Dezsőnek, akik a herbáriumi adatok felkutatásánál nagyban segítették munkánkat.

Irodalom

- Bartha Cs. (2001): A *Limodorum abortivum* (L.) Sw. a Gömör-Tornai karszton, és a *Dianthus superbus* (L.) előfordulása az Aggteleki Kavicsháton. – *Apró közlemény. Kitaibelia* **6.** (2): 405-406
- Borhidi A. (1998): Nevezéktani korrekciók és egyéb kiegészítések a Magyarországi Edényes Flóra Határozójához. – *Kitaibelia* **3** (1): 83-89.
- Boros Á. (1924): Magyar láptanulmányok – Ungarische Moorstudien. Az egerbaktai és a keleméri mohalápok növényzete – *Die Flora der Moor von Egerbakta und Kelemér.* – *MBL* **23**: 62-64.
- Boros Á. (1928): Florisztikai jegyzetek (útinapló). – Kézirat, MTM Növénytár, Budapest.
- Boros Á. (1937): Magyarországi hévizek felsőbbrendű növényzete. – *Bot. Közlem.* **34**: 101
- Boros Á. (1938): Florisztikai közlemények II. – *Bot. Közlem.* **35**: 310-320.
- Budai J. (1913): Újabb adatok a Bükk-hegység és dombvidékének flórájához. – *MBL*. **12**: 326
- Farkas J. (1996): Védett növények a Cserehát dombvidékén. – *Kanitzia* **4**: 185-200.
- Farkas J. (2000): Védett és veszélyeztetett növényfajok előfordulása Cserehát területéről. – Kutatási jelentés. ANPI, Jósvafő.
- Farkas J. (2001): A Hernád völgy Tornyosnémeti és Halmaj közötti szakaszának botanikai állapot felmérése. – Kutatási jelentés. ANPI, Jósvafő.
- Farkas S. (szerk.) (1999): Magyarország védett növényei. – *Mezőgazda Kiadó, Budapest.* 416 pp.
- Felföldy L. (1990): Hínár határozó. – *Vízügyi Hidrobiológia* 18. Aqua Kiadó, Budapest.
- Holub, J. (1987): Slovenský kras, jeho postavení ve fytogeografickém členění Slovenska a přehled významných prvků jeho květeny. – *Zpr. Čs. Bot. Společ.* **7**: 41-55.
- Hulják J. (1938): A *Calluna vulgaris* és néhány más érdekesebb növény a Gömör-Tornai-karszt vidékéről. – *Bot. Közlem.* **35**: 218-220.
- Jakucs P. (1952): Újabb adatok a Tornense flórájához. – *Ann. Biol. Univ. Hung.* **2**: 235-243.
- Jakucs P. (1954): Florisztikai adatok a Tornai karsztról. – *Bot. Közlem.* **45**: 255-257.
- Juhász L. (1983): A zergeboglár (*Trollius europaeus* L.) új lelőhelye hazánkban. – *Bot. Közlem.* **70**: 41-42.
- Molnár Cs. (2001): Új adatok a Mátra déli és keleti részének növényvilágából. – *Kitaibelia* **6.** (2): 347-361.
- Nagy J. (1998): Adatok a Börzsöny-hegység flórájához II. – *Kitaibelia* **3.** (1): 127-128.
- Nagy M. – Papp M. (1991): A Rakaca forrásvidékének növényzete. – Kézirat.
- Niklfeld, H. (1971): Bericht über die Kartierung der Flora Mitteleuropas. – *Taxon* **20.** (4): 545-571.
- Penksza K. (1996): A Cserehát botanikai állapotfelvétele I. – Kutatási jelentés. ANPI.
- Penksza K. – Malatinszky Á. (1999): A Putnoki-dombság kijelölt területeinek botanikai felmérése I. – Kutatási jelentés. ANPI, Jósvafő.
- Penksza K. – Malatinszky Á. (2000): A Putnoki-dombság kijelölt területeinek botanikai felmérése II. – Kutatási jelentés. ANPI, Jósvafő.
- Penksza K. – Malatinszky Á. (2001): Adatok a Putnoki-dombság edényes flórájához. – *Kitaibelia* **6.** (1): 149-155.
- Penksza K. – Salamon G. (1997a): Adatok a Cserehát, a Bódva-völgy és a Rakacai-völgymedence flórájához I. – *Kitaibelia* **2.** (1): 33-37.

- Penksza K. – Salamon G. (1997b): Adatok a Cserehát, a Bódva-völgy és a Rakacai-völgymedence flórájához II. – *Kitaibelia* **2**. (2): 231-232.
- Penksza K. – Somlyay L. (1999): A *Geum rivale* L. felfedezése Magyarországon. – *Kitaibelia* **4**. (2): 273-275.
- Prech N. (2000): Felhagyott szőlők vegetációjának összehasonlító vizsgálata. – Diplomadolgozat. ELTE TTK, Budapest.
- Priszter Sz. (szerk.) (1985): A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve VII. – Akadémia Kiadó, Budapest.
- Reizing N. – Óvári M. (2004): A *Sisyrinchium bermudiana* agg. újabb előfordulásai Magyarországon. – *Kitaibelia* **9**(1): 57-65.
- Simon T. (2000): A magyarországi edényes flóra határozója. – Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Somlyay L. – Lőkös L. (1999): Florisztikai és taxonómiai kutatások a Tornense területén. – *Kitaibelia* **4**. (1): 17-23.
- Szentgyörgyi P. (1996): Teleki-virág (*Telekia speciosa*) Zádorfalváról. – *Calandrella* **10**. (1-2): 221.
- Szomorad F. (1999): Adatok az Aggteleki-karszt és a Galyaság flórájához I. – *Kitaibelia* **4**. (1): 77-82.
- Szomorad F. (2000): Adatok az Aggteleki-karszt és a Galyaság flórájához II. – *Kitaibelia* **5**. (1): 53-59.
- Takács B. (1994): Egy új gombafaj Magyarországon: az *Anthurus archeri* (Berk.) E. Fischer elterjedése Vas megyében. *Kanitzia* **2**: 65-72.
- V. Sipos J. – Kozma P. – Rác I. – Varga Zoltán (2002): „Nagy fogások” a Teresztenyei fennsíkron! Poszter absztrakt In: Lengyel Sz. – Szentirmai I. – Báldi A. – Horváth M. – Lendvai Á. Z. (szerk.) (2002): Az I. Magyar Természetvédelmi Biológiai Konferencia Program és Absztrakt kötete. – Magyar Biológiai Társaság, Budapest. p.: 221
- Vojtkó A. (1997): Új adatok a Tornai karszt flórájához és vegetációjához. – *Kitaibelia* **2**. (2): 248-249.
- Vojtkó A. (2001): Zárójelentés az Aggteleki Nemzeti Park 1:10.000-es méretarányú vegetációtérképezése témában – Kutatási jelentés. ANPI, Jósvafő.
- Vojtkó A. – Schmotzer A. – Pifkó D. – Farkas T. (1998): A *Carex hartmanii* Cajader újabb előfordulása és más kiegészítések a Tornense flórájának és vegetációjának ismeretéhez. – *Kitaibelia* **3**. (2): 235-241.
- Zsák Z. (1941): Florisztikai adatok a hazai növényvilág ismeretéhez. *Bot. Közlem.* **38**: 12-34.

Summary

Floristic data from the northern part of Borsod-Abaúj-Zemplén county
V. VIRÓK – R. FARKAS – F. SZMORAD – F. BOLDOGHNÉ SZÜTS

Floristic data are presented in this paper from the Aggtelek-karst, Rudabánya- and Szalonna-mountains, Putnok-hills, Cserehát, Hernád-valley, Sajó-valley and Szerencs-hills. New habitats of three strictly protected species, *Dracocephalum austriacum*, *Traunsteinera globosa* and *Cypripedium calceolus* were found. The presence of *Hottonia palustris* and *Trollius europaeus* in this region was confirmed. Several new species to the Northern Mountain Range are also published, like *Juncus sphaerocarpus*, *Euphorbia maculata*, *Myricaria germanica*, *Sisyrinchium bermudiana*, *Alopecurus myosuroides*, *Oenothera villosa*. The authors also found a locality of *Panicum dichotomiflorum*. This species was found in Hungary first time in 2003 (other botanists found this plant also in Transdanubia). Some invasive species proved to be frequent in the research area (*Asclepias syriaca*, *Ambrosia elatior*). Due to the lack of floristic studies in this region, we had only sporadic data on several species, like *Rubus canescens*, *Orobancha* spp., *Taraxacum*

palustre, *Luzula pallescens*, *Catabrosa aquatica*. The presence of an alien mushroom species, *Anthurus archeri*, new to the Northern Mountain Range, is also presented.